

Rapport

Gevallen of geslagen?

Kindermishandeling in de
publieke opinie

25 oktober 2004

In opdracht van:
NPS/NOVA

C. Kuijl
Hoofdredacteur

Projectnummer: 61486

© INTERVIEW♦NSS

Het auteursrecht op door of namens INTERVIEW♦NSS geproduceerde voorstellen van onderzoek, analyses van resultaten en opgestelde rapporten berust bij INTERVIEW♦NSS, waarbij wordt overeengekomen dat aan de opdrachtgever de bevoegdheid wordt overgedragen tot gebruik, vermenigvuldiging en/of opslag in (geautomatiseerde) gegevensbestanden binnen de organisatie van opdrachtgever. Ter voorkoming van misbruik mag niets uit de genoemde documenten in enige vorm of op enige wijze openbaar worden gemaakt, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van INTERVIEW♦NSS. Met openbaar maken wordt gelijkgesteld het verspreiden binnen met opdrachtgever verbonden bedrijven en/of instellingen.

Voorwoord

Voor u ligt het rapport van het onderzoek naar kindermishandeling in de publieke opinie. Ik heb dit onderzoek met erg veel plezier uitgevoerd. Niet alleen vond ik het onderwerp zeer interessant en voelde ik me hier erg betrokken bij, ook de samenwerking heb ik als uitermate plezierig ervaren. Ik ben er van overtuigd dat dit rapport de antwoorden en inzichten geeft die NOVA wilde hebben over dit onderwerp.

Amsterdam, 25 oktober 2004
INTERVIEW ♦ NSS BV

Mariëlle Wolf
Research Executive

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	5
1.1	Aanleiding	5
1.2	Doelstelling.....	5
1.3	Onderzoeksopzet.....	6
1.4	Over dit rapport	6
2	Resultaten	7
2.1	Begripsbepaling kindermishandeling	7
2.2	Kinderen in een stiefgezin lopen groter risico op kindermishandeling.....	10
2.3	Het herkennen van een mishandeld kind is vrij moeilijk	11
2.4	Kindermishandeling: tweederde van de Nederlanders wist het of vermoedde het ..	13
2.5	Bij mishandeling wordt weinig naar officiële instanties gestapt	14
2.6	Redenen voor niet ingrijpen bij (vermoedens van) kindermishandeling	16
2.7	Instanties reageren niet altijd adequaat op meldingen	17
2.8	Groot draagvlak voor het aanpassen van het beleid	18

Bijlagen:

- ♦ Onderzoeksverantwoording

Samenvatting

Als input voor de themaweek rond kindermishandeling heeft NOVA aan INTERVIEW♦NSS opdracht gegeven een onderzoek uit te voeren onder Nederlanders om de publieke opinie met betrekking tot kindermishandeling in kaart te brengen. Het onderzoek is uitgevoerd in week 41 en 556 Nederlanders hebben de vragenlijst ingevuld.

In de ogen van Nederlanders betreft kindermishandeling die handelingen die fysieke gevolgen hebben voor kinderen, zoals slaan en opsluiten. Daarnaast is men het vrijwel unaniem eens dat een kind overhalen tot seksuele handelingen een vorm van kindermishandeling is. Nederlanders twijfelen of het leven in minder ideale omstandigheden kindermishandeling is. Voorbeelden hiervan zijn het wonen in een vies huis of ouders hebben die vaak ruzie maken. Emotionele kindermishandeling, zoals het weinig knuffelen van een kind of weinig complimentjes maken, is ook een vorm van kindermishandeling waarover Nederlanders twijfelen. De 'pedagogische tik' ter correctie van een kind dat niet luistert of iets doet wat niet mag, wordt door vrijwel niemand kindermishandeling genoemd.

Kindermishandeling is een fenomeen dat bij een groot deel van de Nederlandse bevolking doordringt tot de eigen omgeving. Tweederde van de Nederlanders heeft een vermoeden gehad of wist er van. De meeste gevallen van kindermishandeling worden opgemerkt in de buurt.

Wanneer er sprake is van kindermishandeling, stappen Nederlanders in een derde van de gevallen naar officiële instanties, datzelfde wordt door een vijfde gedaan wanneer er vermoedens van kindermishandeling zijn. Bij zekerheid van mishandeling blijkt ruim één op de tien Nederlanders niets te ondernemen, bij een vermoeden van kindermishandeling blijkt dat drie op de tien Nederlanders.

Nederlanders zijn eerder bereid in te grijpen wanneer ze zeker weten wanneer er sprake is van kindermishandeling. Bij een vermoeden van kindermishandeling zijn mensen wat voorzichtiger omdat ze de signalen onduidelijk vinden en misschien iemand valselijk beschuldigen.

Het herkennen van een mishandeld kind is niet zo makkelijk, afgezien van duidelijke fysieke wonden zijn Nederlanders van mening dat afwijkingen in het gedrag of de ontwikkeling van een kind kunnen duiden op kindermishandeling maar dat hoeft zeker niet zo te zijn.

Er is een groot draagvlak voor het veranderen van het beleid. Nederlanders twijfelen over de noodzaak van een speciale minister voor gezinsbeleid maar vinden wel dat de overheid meer moet doen aan het bestrijden en oplossen van kindermishandeling. De rechten van het kind, zoals omschreven in een verdrag van de Verenigde Naties, moeten worden vastgelegd in de Nederlandse wetgeving; het opvoeden van kinderen met geweld moet verboden worden en voor beroepsgroepen waar kindermishandeling opgemerkt kan worden moet een meldingsplicht komen. Nederlanders zijn ook van mening dat kindermishandelaars hogere straffen moeten krijgen. Om kindermishandeling te bestrijden is de privacy van ouders van ondergeschikt belang, het kind gaat voor. Bovendien zijn Nederlanders van mening dat er meer ouders mee moeten doen aan opvoedcursussen en zien zij wel wat in het Zweedse model van ouderschapsverlof.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In de week van 14 tot en met 20 november 2004 besteedt de publieke omroep op Nederland 3 aandacht aan kindermishandeling in diverse tv-programma's. Ook NOVA besteedt in deze themaweek aandacht aan kindermishandeling en wil door middel van onderzoek input voor deze thema-uitzendingen.

1.2 Doelstelling

Het onderzoek had als doel input te leveren voor de uitzendingen van NOVA. De invalshoek die hierbij gekozen is, is de houding van Nederlanders met betrekking tot kindermishandeling.

De doelstelling van dit onderzoek valt als volgt samen te vatten:

- ◆ Het in kaart brengen van de publieke opinie met betrekking tot kindermishandeling

De publieke opinie is bepaald op de volgende punten:

Perceptie van het probleem

- ◆ Hoe vaak komt het voor?
- ◆ Waar gebeurt het?
- ◆ In welk soort gezinnen speelt het zich af?
- ◆ Wat is kindermishandeling en wat niet?

Betrokkenheid en bereidheid tot het ondernemen van actie

- ◆ Hoe zou je het herkennen?
- ◆ Wat zou je er aan doen?
- ◆ Wanneer grijp je wel in en wanneer niet?
- ◆ Heeft men ingegrepen en wat heeft men gedaan?

Draagvlak voor beleid en ideeën over het voorkomen

- ◆ Wat is het draagvlak voor (nieuw) beleid voor het voorkomen van kindermishandeling
- ◆ Wat voor een ideeën heeft de Nederlandse bevolking voor het voorkomen van kindermishandeling

1.3 Onderzoeksopzet

De interviews zijn uitgevoerd door middel van Webinterviews. Er is gekozen voor deze methode van onderzoek omdat kindermishandeling een beladen onderwerp is waarbij respondenten de neiging kunnen hebben sociaal wenselijk te antwoorden indien de vragen telefonisch worden gesteld. Online data-collectie is een anonieme en discrete methode om respondenten te ondervragen over dit soort onderwerpen.

Het veldwerk vond plaats van 4 t/m 7 oktober.

In totaal zijn 1082 Nederlanders benaderd voor het invullen van de vragenlijst, waarvan 556 dat daadwerkelijk hebben gedaan. De steekproef is representatief voor de Nederlandse bevolking op basis van geslacht, leeftijd en opleiding. Voor een uitgebreide responsverantwoording verwijzen wij naar de bijlage.

1.4 Over dit rapport

In het volgende hoofdstuk worden de resultaten besproken van het onderzoek naar kindermishandeling in de publieke opinie. Eerst wordt nader ingegaan op de begripsbepaling van kindermishandeling waarna de risicofactoren voor kindermishandeling en de kenmerken van een mishandeld kind in de ogen van Nederlanders worden besproken. Daarna worden de resultaten gepresenteerd over de mate waarin kindermishandeling in de eigen omgeving voorkomt en de actiebereidheid van Nederlanders bij (een vermoeden van) kindermishandeling. Als laatste worden de beleidsvoorstellen besproken. Waar relevante, significante verschillen op basis van geslacht, leeftijd, opleiding zijn, worden deze gemeld.

2 Resultaten

2.1 Begripsbepaling kindermishandeling

Om te bepalen of iets kindermishandeling is of niet, moeten er verschillende factoren in acht worden gehouden. Een bepalende factor is of een handeling stelselmatig wordt gedaan. Een voorbeeld is wanneer een ouder regelmatig slaat uit frustratie. Wanneer het eenmalig is, is deze handeling geen kindermishandeling te noemen. Gebeurt het regelmatig, dan is het wel kindermishandeling.

Nederlanders zijn het vrijwel unaniem eens dat het overhalen van een kind tot seksuele handelingen een vorm van kindermishandeling is. Andere vormen van kindermishandeling waar een erg groot deel van de Nederlandse bevolking het over eens is zijn het vaak slaan van een kind en het slaan van een kind omdat de ouder gefrustreerd is. Het opsluiten van een kind is kindermishandeling te noemen, hierover is 92% van de Nederlanders het eens.

	Zonder twijfel kindermishandeling	Twijfel of dat kindermishandeling is	Beslist geen kindermishandeling
Wordt overgehaald tot seksuele handelingen	98%	1%	1%
Wordt vaak geslagen	97%	3%	1%
Wordt geslagen omdat de ouder gefrustreerd is	95%	4%	1%
Wordt opgesloten	92%	7%	1%
Wordt geslagen omdat ouder geduld verloor	78%	21%	1%
Is getuige van porno of geweld op tv	65%	28%	7%
Wordt nooit of nauwelijks geknuffeld of aangeraakt	55%	32%	13%
Is getuige van geweld tussen ouders	54%	37%	9%
Wordt structureel als praatpaal gebruikt	49%	41%	10%
Wordt gedwongen goed te zijn in sport	44%	43%	13%

Basis: alle respondenten (n=556). Grootste groep noemt deze handelingen kindermishandeling. Percentages kunnen soms niet optellen tot 100% als gevolg van afronden.

Tweederde van de Nederlandse bevolking is van mening dat het getuige zijn van porno of geweld op tv een vorm van kindermishandeling is. Wat een opvallend resultaat is, is dat kinderen die gedwongen worden goed te zijn in sport worden gezien als mishandelde kinderen, maar dat het hebben van verantwoordelijkheden waar ze nog te jong voor zijn, door een meerderheid niet als kindermishandeling wordt gezien.

Vrouwen zijn resoluter in hun mening over kindermishandeling dan mannen. Er zijn meer vrouwen dan mannen die een bepaalde handeling zonder twijfel kindermishandeling noemen. Zo blijken alle vrouwen van mening dat het overhalen tot seksuele handelingen kindermishandeling is, terwijl 2% van de mannen daar nog over twijfelt en 1% van de mannen van mening is dat dit beslist geen kindermishandeling is. Hetzelfde geldt voor het slaan van een kind uit frustratie, 3% van de mannen noemt het beslist geen kindermishandeling. Het opsluiten van een kind wordt door meer vrouwen (96%) dan mannen (89%) kindermishandeling genoemd.

Ouders blijken een andere visie te hebben op kindermishandeling dan kinderloze Nederlanders. Net als vrouwen zijn kinderloze Nederlanders vaker van mening dat iets zonder twijfel kindermishandeling is. Het getuige zijn van porno of geweld op tv is volgens 71% van de Nederlanders zonder kinderen beslist kindermishandeling, terwijl 54% van de ouders dezelfde mening is toegegaan. Een zelfde patroon treedt op bij het getuige zijn van geweld tussen ouders, 58% van de Nederlanders zonder kinderen vindt dit kindermishandeling, tegen 47% van de Nederlanders met kinderen.

In tegenstelling tot fysiek straffen, vrijheidsberoving en het blootstellen aan agressie of (overhalen tot) seksuele handelingen wordt affectieve verwaarlozing door minder Nederlanders gezien als kindermishandeling. Hierbij valt op dat het nooit of nauwelijks geknuffeld worden door een meerderheid gezien wordt als kindermishandeling. Maar een meerderheid betwijfelt of het nooit of nauwelijks complimentjes krijgen of weinig aandacht krijgen kindermishandeling is.

	Zonder twijfel kindermishandeling	Twijfel of dat kindermishandeling is	Beslist geen kindermishandeling
Krijgt nooit of nauwelijks complimentjes	40%	44%	16%
Is verantwoordelijkheid voor zaken waar het te jong voor is	39%	47%	14%
Woont in een huis dat niet of nauwelijks schoongemaakt wordt	35%	47%	18%
Krijgt weinig aandacht	35%	46%	19%
Woont in een gezin waar veel ruzie gemaakt wordt	29%	57%	14%
Krijgt grenzen niet uitgelegd tussen goed en slecht gedrag	23%	52%	26%
Wordt niet gedisciplineerd	21%	51%	28%
Mag thuisblijven van school zonder geldige reden	15%	48%	37%
Verdrinkt omdat ouders niet opletten	11%	46%	43%

Basis: alle respondenten (n=556). Meerderheid twijfelt of deze handelingen kindermishandeling zijn. Percentages kunnen soms niet optellen tot 100% als gevolg van afronden

Ook bij de zaken die met affectieve verwaarlozing te maken hebben zijn vrouwen wederom meer van mening dan mannen dat het kindermishandeling betreft. Een kind dat weinig aandacht krijgt wordt mishandeld, dat vindt 41% van de vrouwen en 29% van de mannen. Daarnaast zijn vrouwen zijn meer dan mannen van mening dat het hebben van verantwoordelijkheden waar een kind te jong voor is een teken van kindermishandeling is. Van de vrouwen vindt 48% dit mishandeling, van de mannen 30%.

Één op de vijf ouders noemt het nooit of nauwelijks complimentjes geven beslist geen kindermishandeling terwijl 44% van de Nederlanders zonder kinderen dat wel degelijk kindermishandeling te noemt. Één op de vijf ouders vindt het beslist geen kindermishandeling wanneer een kind woont in een huis waar veel ruzie gemaakt wordt, 12% van de kinderloze Nederlanders heeft dezelfde mening.

Het lijkt er op dat minder duidelijke vormen van kindermishandeling, zoals het kind laten leven in omstandigheden die niet optimaal zijn maar die niet zo makkelijk te herleiden zijn tot fysiek of psychisch letsel, door minder Nederlanders worden gezien zijnde kindermishandeling. Daarmee lijkt het alsof Nederlanders van mening zijn dat iets kindermishandeling is wanneer er een duidelijke, korte relatie is tussen oorzaak en gevolg.

Onachtzaamheid van de ouders, of dit nu betekent dat het kind letsel oploopt of overlijdt, is in de ogen van het grootste deel van de Nederlanders geen vorm van kindermishandeling. Weliswaar wordt het overlijden van een kind door onachtzaamheid door minder Nederlanders gezien als beslist geen kindermishandeling, maar net zoals het vallen van de trap wordt het door de grootste groep Nederlanders niet als kindermishandeling aangemerkt.

Het valt op dat het slaan van een kind kindermishandeling is, maar dat betekent niet dat het geven van een tik ook kindermishandeling is. Een kind een tik geven omdat het niet luistert of omdat het iets verkeerd gedaan heeft, wordt door een kleine meerderheid (respectievelijk 53% en 55%) niet gezien als kindermishandeling.

	Zonder twijfel kindermishandeling	Twijfel of dat kindermishandeling is	Beslist geen kindermishandeling
Krijgt een tik omdat het niet wil luisteren	9%	38%	53%
Wordt voor straf zonder eten naar bed gestuurd	19%	37%	44%
Krijgt een tik omdat het iets verkeerd gedaan heeft	8%	37%	55%
Valt van de trap omdat ouders niet opletten	3%	34%	63%
Moet van zijn ouders zijn huiswerk maken	0%	6%	93%

Basis: alle respondenten (n=556). Meerderheid noemt deze handelingen geen kindermishandeling. Percentages kunnen soms niet optellen tot 100% als gevolg van afronden.

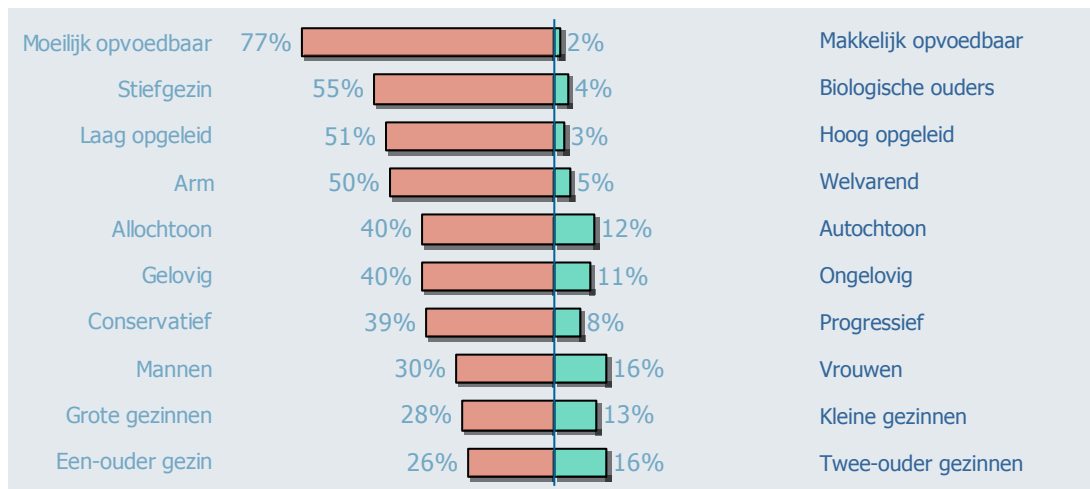
Nederlanders blijken twee handelingen die volgens officiële instanties wel degelijk een vorm van kindermishandeling zijn, niet in te schatten als kindermishandeling. Het betreft het verantwoordelijk zijn van een kind voor zaken waar het nog te jong voor is, zoals koken of oppassen op een jonger broertje. Het niet worden gedisciplineerd, dus mogen snoepen of tv kijken wanneer een kind wil, is een andere vorm van kindermishandeling waar Nederlanders over twijfelen of het wel kindermishandeling te noemen is.

Over het algemeen kan gesteld worden dat Nederlanders van mening zijn dat het slaan van kinderen zonder aanleiding in het gedrag van het kind kindermishandeling is. Fysieke straffen worden zonder meer kindermishandeling genoemd. Vrijheidsberoving is kindermishandeling evenals het overhalen tot seksuele handelingen. Andere vormen van ouderlijk handelen (of het gebrek daaraan) worden minder vanzelfsprekend kindermishandeling genoemd. Vrouwen blijken over het algemeen vaker van mening dat een bepaalde handeling van de ouder kindermishandeling is dan mannen.

2.2 Kinderen in een stiefgezin lopen groter risico op kindermishandeling

Nederlanders hebben duidelijke ideeën over gezinnen waar een kind de grootste kans loopt mishandeld te worden. Een kind dat moeilijk opvoedbaar is, loopt een beduidend groter risico mishandeld te worden dan een makkelijk kind. Opgroeien in een stiefgezin, laag opgeleide ouders, een lage inkomensklasse, het zijn allemaal factoren die het risico van mishandeld worden groter maken volgens de Nederlander.

Ook religie, een allochtone afkomst en een conservatieve levensvisie zijn risicofactoren voor kindermishandeling. Mannen zijn waarschijnlijker daders dan vrouwen, mannen zelf vinden dat ook, net zoals ouders.

In wat voor een soort gezinnen, families of situaties denkt u dat de kans groter is dat er kindermishandeling plaatsvindt?
Basis: alle respondenten (n=556).

2.3 Het herkennen van een mishandeld kind is vrij moeilijk

Ongehoorzaamheid, leerproblemen, weinig spontaan zijn, concentratieproblemen, eetstoornissen, een ontwikkelingsachterstand of een achterblijvende motoriek zijn allemaal tekens waar maar weinig Nederlanders van overtuigd zijn dat het duidt op kindermishandeling.

Er is maar één teken waarvan een meerderheid van de Nederlanders vindt dat het een sterk vermoeden van kindermishandeling oproept en dat is wanneer een kind blauwe plekken, brandwonden, botbreuken of snij-, krab en bijtwonden heeft. Hiervan geeft 65% van de Nederlanders aan dat het een sterk vermoeden van kindermishandeling oproept. Andere tekens worden minder eenduidig gezien als een indicatie van kindermishandeling. Wanneer een kind een zelfmoordpoging ondernomen heeft is 47% van mening dat dit een sterke aanwijzing is voor kindermishandeling, 49% is van mening dat het een teken kan zijn, maar dat dit dan niet vaststaat. Een kind dat niet aangeraakt wil worden kan zeer goed een mishandeld kind zijn, 46% vindt dat er sterke vermoedens rijzen wanneer een kind zulk gedrag vertoont. Een apathisch kind wat geen gevoelens of pijn toont, is voor 43% van de Nederlanders een sterke aanwijzing van kindermishandeling. Het zichzelf opzettelijk verwonden is voor 44% van de Nederlanders een aanwijzing dat een kind mishandeld wordt.

	Sterk vermoeden van kindermishandeling	Kan teken zijn, hoeft niet	Zelden of nooit kindermishandeling
Heeft blauwe plekken, brandwonden, botbreuken, etc.	65%	34%	0%
Heeft een zelfmoordpoging ondernomen	47%	49%	5%
Wil niet aangeraakt worden	46%	48%	6%
Verwondt zichzelf opzettelijk	44%	48%	8%
Apathisch, toont geen gevoelens of pijn	43%	50%	7%
Stinkt, heeft regelmatig smerige kleren aan	32%	58%	10%
Gebruikt drugs of alcohol	30%	57%	14%
Agressief of vernielzuchtig	27%	66%	8%
Is timide, depressief	25%	68%	7%
Negatief zelfbeeld, weinig zelfvertrouwen, faalangst	20%	65%	15%
Gedraagt zich agressief op straat	20%	59%	11%
Gedraagt zich duidelijk afwijkend van wat 'normaal' is	14%	74%	12%
Leeft in een fantasiewereld, is in zichzelf gekeerd	13%	64%	23%
Passief, lusteloos, heeft weinig interesse in activiteiten	11%	71%	19%
Is weinig spontaan	7%	64%	29%
Is vaak ziek	6%	69%	25%
Heeft eetstoornissen	5%	69%	26%
Heeft een ontwikkelingsachterstand	5%	64%	31%
Is erg druk en 'aanwezig'	4%	60%	36%
Heeft een groeiachterstand	3%	60%	38%
Heeft een achterblijvende motoriek	3%	55%	43%
Heeft concentratieproblemen	2%	65%	32%
Is ongehoorzaam	2%	54%	44%
Heeft leerproblemen	1%	57%	42%

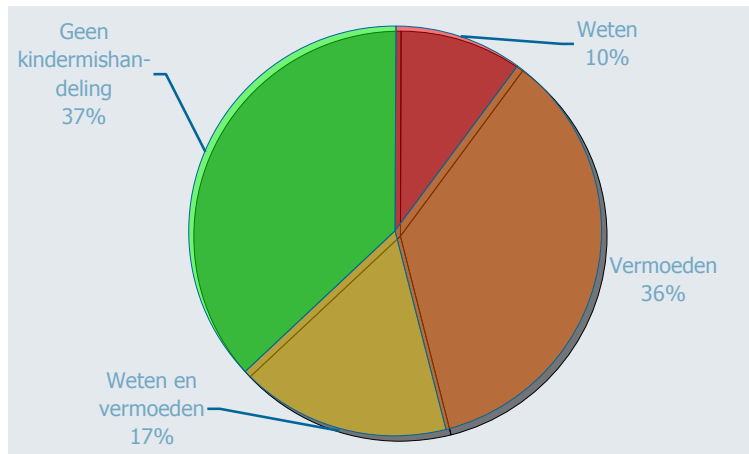
Basis: alle respondenten (n=556). Percentages kunnen soms niet optellen tot 100% als gevolg van afronden.

Een meerderheid van de ouders (58%) is van mening dat het ondernemen van een zelfmoordpoging een sterke aanwijzing is voor kindermishandeling net als het zich opzettelijk verwonden. Dit laatste wordt door 53% van de ouders gezien als een teken van kindermishandeling.

Apathisch gedrag is volgens 47% van de vrouwen een sterke aanwijzing, tegen 39% van de mannen.

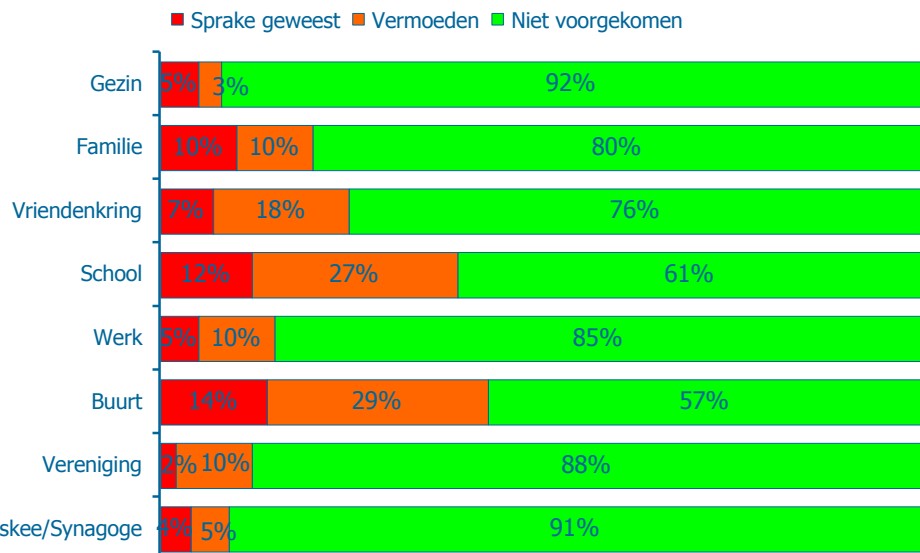
2.4 Kindermishandeling: tweederde van de Nederlanders wist het of vermoedde het

Tweederde van de Nederlandse bevolking weet van een geval van kindermishandeling of heeft een vermoeden gehad. Daarmee is kindermishandeling een fenomeen waar een groot deel van de Nederlandse bevolking min of meer mee in aanraking komt.

Basis: alle respondenten (n=556).

Het blijkt dat de meeste zaken van kindermishandeling opgemerkt worden in de eigen buurt, 14% van de ondervraagden geeft aan dat dit wel eens is voorgekomen, terwijl iets bijna drie op de tien aangeeft een vermoeden te hebben gehad. Uiteraard dient hierbij rekening gehouden te worden dat één zaak van kindermishandeling in de buurt door meerdere personen kan worden opgemerkt. Dit cijfer is dus geen indicatie voor het aantal gevallen van kindermishandeling.

Basis: alle respondenten, excl. niet van toepassing

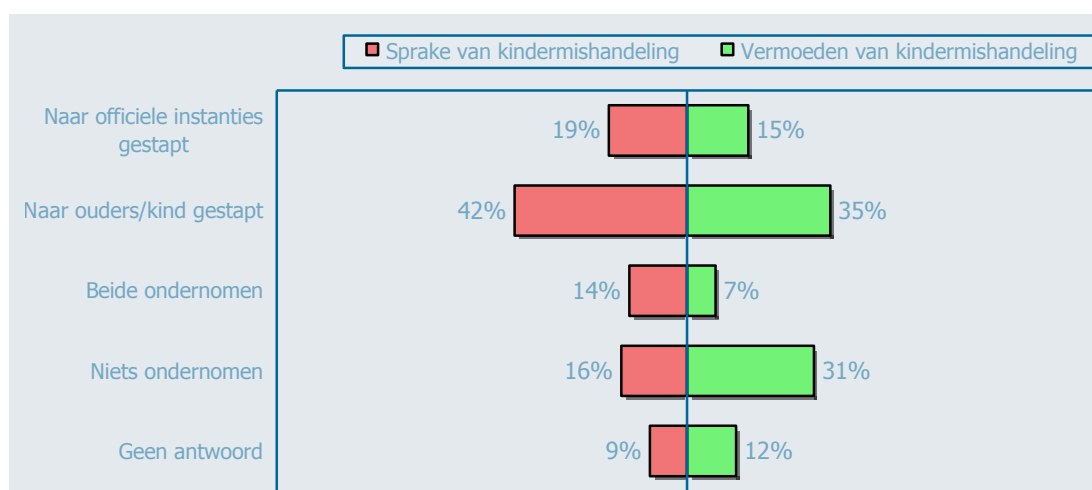
Een iets kleiner aantal Nederlanders heeft wel eens een zaak van kindermishandeling meegemaakt op school, terwijl iets meer dan een kwart een vermoeden had. In één op de vijf families is er een vermoeden dan wel sprake geweest van kindermishandeling en binnen het eigen gezin heeft 5% van de Nederlanders te maken gehad met kindermishandeling, 3% had een vermoeden dat er kindermishandeling plaatsvond. Hoe groter de sociale cirkel waarop de vraag betrekking heeft, hoe meer Nederlanders aangeven te weten van een geval van kindermishandeling of een vermoeden te hebben gehad.

2.5 Bij mishandeling wordt weinig naar officiële instanties gestapt

We hebben Nederlanders die wisten van een geval van kindermishandeling gevraagd welke stappen zij hebben ondernomen toen er sprake was van kindermishandeling. We hebben dezelfde vraag voorgelegd aan Nederlanders die aangaven een vermoeden te hebben gehad van kindermishandeling.

Bij sprake van kindermishandeling blijken Nederlanders een voorkeur te hebben voor het benaderen van het kind om te praten over de thuissituatie, te vragen of het inderdaad wordt mishandeld of het gaan praten met de ouders of verzorgers van het kind. Dit wordt door 42% van de Nederlanders gedaan. Dit percentage is iets hoger dan bij een vermoeden van kindermishandeling, maar dit komt doordat Nederlanders bij vermoedens vaker niets ondernemen.

Wanneer Nederlanders zeker weten van mishandeling, zijn ze meer bereid naar officiële instanties te stappen dan wanneer zij een vermoeden hebben van kindermishandeling. Één derde van de Nederlanders die van een geval van kindermishandeling weten, stappen naar de politie, een vertrouwenspersoon, bellen naar de kinderbescherming of nemen contact op met een advies- en meldpunt kindermishandeling. Nederlanders die een vermoeden hebben doen dit minder vaak, bij vermoedens geeft een vijfde van de Nederlanders aan naar één van deze instanties te zijn gestapt.

Basis: sprake van kindermishandeling in de omgeving (n=150), vermoeden van kindermishandeling (n=296).

Hoewel men weet dat een kind slachtoffer is van mishandeling, blijkt 16% van de Nederlanders niets te ondernemen. Dit aantal wordt nog hoger wanneer er vermoedens zijn, dan blijkt een derde van de Nederlanders niets te ondernemen om de mishandeling te stoppen.

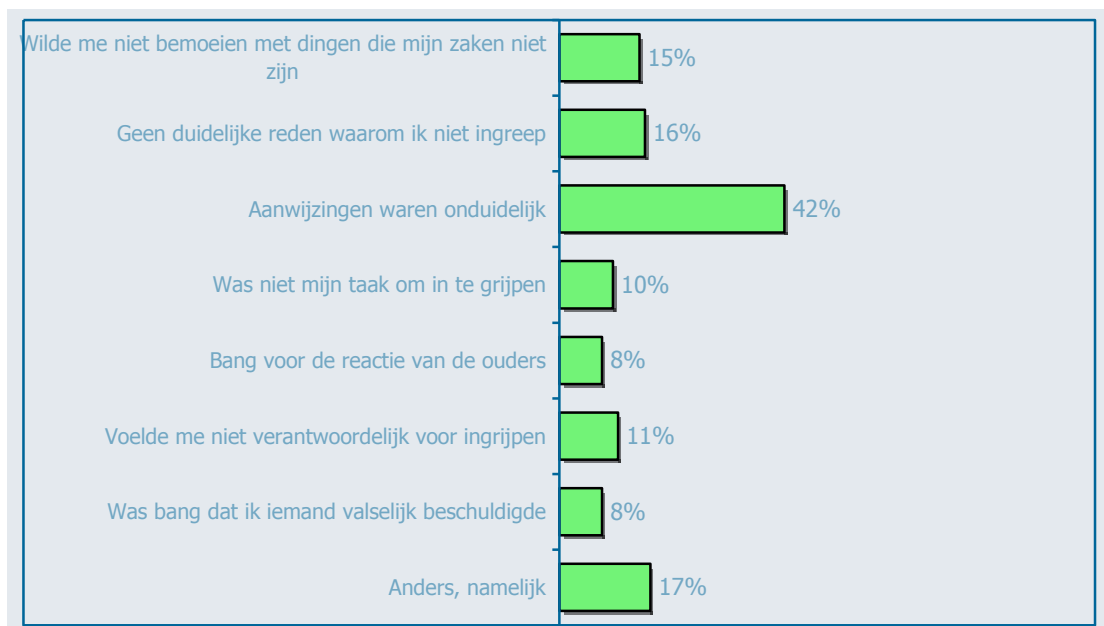
Een opvallend resultaat is dat 28% van de ondervraagde Nederlanders met kinderen geen stappen heeft ondernomen toen zij wisten dat er kindermishandeling plaatsvond, slechts 7% van de personen zonder kinderen heeft niets ondernomen. Mannen zijn meer dan vrouwen geneigd niets te ondernemen, ondanks dat zij weten dat er sprake is van kindermishandeling (26% vs. 8%).

In het geval van een vermoeden blijkt ook hier dat mensen met kinderen vaker aangeven geen stappen te hebben ondernomen, dit wordt door 45% aangegeven, tegen 24% van de kinderloze Nederlanders. Mannen zijn bij vermoedens wederom minder actiebereid dan vrouwen, 38% van de mannen geeft aan geen stappen te ondernemen, tegen 24% van de vrouwen. Vrouwen blijken bovendien vaker naar officiële instanties te stappen als de kindbescherming, de politie of een vertrouwenspersoon, dit wordt in 35% van de gevallen door hen gedaan, terwijl 18% van de mannen deze stappen neemt.

2.6 Redenen voor niet ingrijpen bij (vermoedens van) kindermishandeling

Sommige Nederlanders grijpen niet in wanneer zij het gevoel hebben zich te bemoeien met dingen die hun zaken niet zijn, zelfs wanneer het kindermishandeling betreft. Twee Nederlanders van de 24 die niet ingrepen geven aan dat ze zich niet verantwoordelijk voelden voor ingrijpen, een zelfde aantal geeft aan zat ze vinden dat het hun taak niet is. Vijf Nederlanders geven aan dat zij geen duidelijke reden hebben waarom zij niet ingrepen. Door het lage aantal Nederlanders wat niet ingrijpt wanneer er sprake was van kindermishandeling, zijn deze uitkomsten indicatief.

Wanneer Nederlanders een vermoeden hebben van kindermishandeling, maar niet ingrijpen, blijkt de onduidelijkheid van de aanwijzingen de voornaamste reden te zijn om geen stappen te ondernemen. Dit is bij 42% van de Nederlanders die niet ingrepen de reden. Ook bij vermoedens van kindermishandeling blijkt een redelijk groot aantal Nederlanders niets te ondernemen omdat zich niet met andermans zaken willen bemoeien (15%), zich niet verantwoordelijk voelen (11%) of het niet hun taak vinden om in te grijpen (10%).

Basis: heeft niet ingegrepen bij vermoeden van kindermishandeling (n=91). Meerdere antwoorden mogelijk.

2.7 Instanties reageren niet altijd adequaat op meldingen

Wanneer Nederlanders zeker weten dat er kindermishandeling plaatsvindt en de stap nemen om een geval van kindermishandeling te melden (n=49) bij een instantie of vertrouwenspersoon, blijkt 56% van mening dat er niet adequaat werd gereageerd. Bij een vermoeden van kindermishandeling (n=65) is men wat positiever, 59% geeft aan dat er adequaat werd gereageerd.

De meest gehoorde klacht van melders is dat er geen actie werd ondernomen op hun melding (van een vermoeden) van kindermishandeling. De melders die wel tevreden zijn noemen vooral de acties die zijn ondernomen door de instanties. De snelheid waarmee actie werd ondernomen is ook een reden voor een positieve beoordeling.

2.8 Groot draagvlak voor het aanpassen van het beleid

De privacy van de ouders is van ondergeschikt belang wanneer het gaat om de rechten van het kind, daar is driekwart van de Nederlanders het mee eens.

De straffen voor kindermishandelaars zijn te laag, want maar liefst 86% van de Nederlanders vindt dat kindermishandelaars hogere straffen moeten krijgen dan nu het geval is. Mensen zonder kinderen zijn hier resoluter in, in deze groep vindt 89% dat de straffen aangepast dienen te worden. De Nederlanders met een lage opleiding staan met 92% het meest eenduidig achter hogere straffen.

Nederlanders zien niet zo de noodzaak voor een aparte minister voor gezinsbeleid. Vier op de tien Nederlanders zien hier wel wat in, maar 31% vindt dit niet nodig. De helft van de vrouwen en 31% van de mannen wil een minister voor gezinsbeleid, kinderloze Nederlanders zijn meer dan Nederlanders met kinderen voor de invoering (46% vs. 30%). Opleiding blijkt een rol te spelen in de houding van Nederlanders hierover, 20% van de hoger opgeleiden wil een minister voor gezinsbeleid, 40% van de middelbaar opgeleiden en 59% van de lager opgeleiden.

In Zweden is het gebruikelijk dat ouders na de geboorte van hun kind deelnemen aan oudergroepen waarin zij onder begeleiding van een deskundige informatie uit kunnen wisselen over de opvoeding. Deze oudergroepen bestaan in Nederland ook, maar er wordt nog weinig gebruik van gemaakt. Een meerderheid van de Nederlanders is van mening dat ouders vaker deel moeten nemen aan deze oudergroepen, 61% heeft deze mening. Vrouwen zien meer in deze oudergroepen dan mannen (66% respectievelijk 56%). Ouders zelf zien minder in deelname aan oudergroepen, 17% ziet hier niets in, tegen 10% van de kinderloze Nederlanders.

Een meerderheid (59%) van de Nederlandse bevolking ziet wel wat in het Zweedse model van ouderschapsverlof. Dit betekent dat ouders in Nederland ook 18 maanden volledig doorbetaald ouderschapsverlof moeten krijgen, vrij te verdelen naar ouder. Er zijn meer vrouwen dan mannen (63% vs. 55%) die wat in deze benadering zien. Hoogopgeleiden (64%) vinden het Zweedse model van ouderschapsverlof aantrekkelijker dan lager opgeleiden (52%). En Nederlanders ouders dan 50 zijn minder enthousiast dan de jongere Nederlanders, wellicht omdat zij niet te maken zullen hebben met ouderschapsverlof.

Tweederde van de Nederlanders is van mening dat er in Nederland een wet moet worden opgesteld die het opvoeden van kinderen met geweld verbiedt. Mannen zien hier wat minder in dan vrouwen (60% vs 68%). Bijna een kwart van de ouders kan zich hier niet in vinden, terwijl 14% van de kinderloze Nederlanders deze wet geen goed plan vindt.

Een overtuigende meerderheid (89%) van de Nederlanders is van mening dat artsen, verplegers, leraren en andere personen die in beroepen werken waar kindermishandeling opgemerkt kan worden, een meldingsplicht moeten hebben bij (een vermoeden van) kindermishandeling. Voornamelijk 50+-ers, lager opgeleiden en kinderloze Nederlanders zien wat in een meldingsplicht (93% resp. 92% resp. 93%).

Het telefoonnummer van het AMK (Advies en Meldpunt Kindermishandeling) is bij 58% van de Nederlanders bekend, bij vrouwen meer dan mannen (63% vs. 51%).

In 1989 hebben de Verenigde Naties een verdrag van de rechten van het kind opgesteld. Nederland heeft dit verdrag ondertekend, maar veel rechten zijn nog niet in de Nederlandse wetgeving weergegeven. Volgens Nederlanders moet dit wel gebeuren, aangezien 81% het eens is met de stelling dat deze rechten van het kind in de wetgeving moeten worden opgenomen.

Nederlanders vinden dat de Nederlandse overheid meer moet doen aan het oplossen en voorkomen van kindermishandeling, die mening heeft 54% van de Nederlanders. Vrouwen (61%), lager opgeleiden (67%) en Nederlanders zonder kinderen (60%) zijn het meest van mening dat de Nederlandse overheid meer moet doen aan het voorkomen en oplossen van kindermishandeling.

Bijlagen

Responsverantwoording

Leeftijd	Geslacht	Opleiding Voltooid	Percentage	Aantal	Behaald	Repons
18-34	Man	Laag	4,3%	22	11	50%
18-34	Man	Midden	13,6%	70	38	54%
18-34	Man	Hoog	12,0%	62	25	40%
35-49	Man	Laag	7,5%	39	19	49%
35-49	Man	Midden	13,7%	71	30	43%
35-49	Man	Hoog	11,2%	58	23	40%
50+	Man	Laag	15,0%	77	38	49%
50+	Man	Midden	13,0%	67	35	52%
50+	Man	Hoog	9,9%	51	24	47%
18-34	Vrouw	Laag	4,6%	26	12	46%
18-34	Vrouw	Midden	13,3%	75	40	53%
18-34	Vrouw	Hoog	11,2%	63	27	43%
35-49	Vrouw	Laag	9,0%	51	33	65%
35-49	Vrouw	Midden	12,5%	71	38	54%
35-49	Vrouw	Hoog	7,7%	44	30	69%
50+	Vrouw	Laag	25,0%	142	79	56%
50+	Vrouw	Midden	10,3%	58	35	60%
50+	Vrouw	Hoog	6,3%	36	19	53%
				1082	556	51%